



David Rees AS  
Cadeirydd  
Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol  
Senedd Cymru

15 Medi 2020

Annwyl David,

Ysgrifennaf atoch yn dilyn fy ymrwymiad i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am weithgarwch parodrwydd Llywodraeth Cymru dros yr haf. Mae'r llythyr hwn yn ymdrin â'r prif feysydd gwaith yn ymwneud â pharodrwydd gan gynnwys:

- Gwaith gyda Llywodraeth y DU, gan gynnwys Model Gweithredu'r Ffin;
- Camau gweithredu Llywodraeth Cymru ar barodrwydd;
- Deddfwriaeth.

Wrth i'r negodiadau rhwng Llywodraeth y DU a'r Undeb Ewropeaidd barhau, erys llawer iawn o ansicrwydd ynghylch y berthynas rhwng y DU a'r UE yn y dyfodol. Ar ei orau, mae'r dull y mae Llywodraeth y DU wedi'i fabwysiadu, sy'n blaenoriaethu'r syniad o sofraniaeth dros anghenion yr economi a'n cymunedau, yn golygu y bydd gan y DU berthynas economaidd a chymdeithasol llawer llai agos â'r UE. Gydag ychydig dros dri mis tan ddiwedd y cyfnod pontio a gwahaniaethau sylfaenol yn parhau rhwng Llywodraeth y DU a'r UE, mae'r risg y bydd y DU yn masnachu gyda'r UE o dan ddim mwy na'r telerau masnach cyffredinol fel y'u nodwyd gan Sefydliad Masnach y Byd yn parhau i fod yn anghyfforddus o uchel.

Gyda Llywodraeth y DU yn diystyru'r posibilrwydd o ymestyn y cyfnod pontio, yr unig sicrwydd sydd gennym yw y bydd newidiadau sylweddol ar ddiwedd y flwyddyn.

### **Gwaith gyda Llywodraeth y DU**

Rydym wedi parhau i bwysleisio'r angen i Lywodraeth y DU weithio gyda'r Llywodraethau Datganoledig i gynllunio ar gyfer diwedd y cyfnod pontio. Gwnaethom ddysgu o'r gwaith cynllunio ar gyfer ymadael heb gytundeb bod cydweithio effeithiol a rhannu'r holl wybodaeth berthnasol yn hanfodol er mwyn i bob rhan o'r DU fod mor barod â phosibl ar gyfer y newidiadau yn ein perthynas â'r UE ar ddiwedd y flwyddyn eleni.

Er y bu'n amlwg ers peth amser bod Llywodraeth y DU yn datblygu cyfres o brosiectau blaenoriaeth, dim ond ar ddechrau'r haf y rhannwyd y rhain gyda'r Llywodraethau Datganoledig - pedwar mis wedi inni ofyn am gael eu gweld. Mae gennym bellach fanylion am tua 70 o'i phrosiectau parodrwydd yr aseswyd sydd â buddiant datganoledig o ryw fath. Rydym yn awr wedi gallu creu cysylltiadau ag adrannau arweiniol a dechrau gweithio ar lefel swyddogol ar y camau sy'n ofynnol gan holl lywodraethau'r DU.

Fodd bynnag, gwyddom fod llawer mwy o brosiectau nad ydym wedi cael eu gweld eto. Mae hyn wedi llesteirio ein gallu i ddeall unrhyw ryngddibyniaeth rhwng prosiectau a'n gallu i weld y gwaith hwn fel rhaglen gyflawn o weithgarwch yn hytrach na chyfres o brosiectau ar wahân. O ganlyniad i bwysau parhaus gan Lywodraeth Cymru a'r Llywodraethau Datganoledig eraill, mae Llywodraeth y DU bellach wedi ymrwmo i rannu rhyw lefel o fanylion am ei rhaglen barodrwydd gyffredinol. Ar yr un pryd, mae Llywodraeth y DU bellach wedi cadarnhau y bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn cael eu gwahodd i holl gyfarfodydd y Bwrdd Portffolio Pontio (fforwm trawslywodraethol y DU i ddod â'r holl waith pontio ynghyd). Dim ond yn fisol yr estynnwyd gwahoddiad i swyddogion cyn hyn.

Ar lefel weinidogol, rydym unwaith eto wedi bod yn galw am well ymgysylltu a phenderfyniadau ar y cyd. Dros yr haf rwyf wedi galw yn fynych ar Lywodraeth y DU i wahodd Gweinidogion Cymru i is-bwyllgor Cabinet Llywodraeth y DU er mwyn cynllunio diwedd y cyfnod pontio (XO) – fel y sefyllfa yn ail hanner y llynedd. Mae Canghellor Dugiaeth Caerhirfryn wedi cytuno'n ddiweddar y bydd gweinidogion o'r Llywodraethau Datganoledig yn cael eu gwahodd i gyfarfodydd perthnasol yr is-bwyllgor XO. Er mwyn ategu presenoldeb yn XO, mae Llywodraeth y DU hefyd wedi sefydlu cyfarfodydd pedairochrog dan arweiniad y Tâl-feistr Cyffredinol i drafod materion parodrwydd.

Rydym yn croesawu ymrwymïadau Llywodraeth y DU – er mor hwyr - y bydd yn cynyddu ei chyfathrebu a'i hymgysylltiad â ni, a byddwn yn pwysu arnynt i sicrhau bod yr ymrwymïadau hyn yn cyd-fynd â newidiadau amlwg yn y modd y maent yn ymgysylltu ac yn cydweithio â ni.

### Model Gweithredu'r Ffin

Fe wnaethoch ofyn yn benodol hefyd am ein hymwneud â Chynllun Gweithredu'r Ffin drafft Llywodraeth y DU cyn iddo gael ei gyhoeddi. Ychydig iawn o fewnbwn uniongyrchol a gafodd Llywodraeth Cymru yn natblygiad Model Gweithredu'r Ffin a chyn ei gyhoeddi dim ond ychydig iawn o amser a roddwyd inni roi sylwadau ar y cynnwys. Yn anochel felly, roedd hyn yn effeithio ar ba raddau yr oedd hi'n bosibl inni graffu ar y ddogfen. Yn y bôn, cawsom gyfle i roi sylwadau ar y testun yn hytrach na bod yn rhan o broses gydweithio wirioneddol ar faterion yn ymwneud â'r ffin. Serch hynny, adlewyrchwyd nifer o'n sylwadau gan gynnwys:

- Cydnabod gwiriadau milfeddygol swyddogol ar gynhyrchion anifeiliaid a allforiwyd
- Esbonio bod gwastraff yn nwyddau at ddibenion trefniadau ar y ffin
- Cydnabod rhwymedigaethau Confensiwn Basel (cludo gwastraff)
- Cydnabod rôl y Llywodraeth Ddatganoledig mewn perthynas â mewnfario plaladdwyr

Rhannwyd y copi diweddaraf o Fodel Gweithredu'r Ffin gyda swyddogion Llywodraeth Cymru ar ddiwedd yr wythnos ddiwethaf. Yn ôl yr amserlenni presennol, y bwriad yw y bydd y Model Gweithredu yn cael ei gyhoeddi'n ffurfiol ddechrau mis Hydref, yn dilyn ymgynghoriad â rhanddeiliaid ganol mis Medi. Mae'n debygol mai hon fydd fersiwn derfynol y Model Gweithredu cyn diwedd y cyfnod pontio. Rhoddwyd tua thri diwrnod gwaith i'r Gweinyddiaethau Datganoledig i roi sylwadau ar y drafft newydd, yn ogystal â chyfres o

ddogfennau ategol a fydd yn cael eu hymgorffori yn ddiweddarach yn y Model Gweithredu. Er bod hyn yn sefyllfa ychydig yn well na'r cylch ymgysylltu blaenorol, rydym yn dal i fod o'r farn bod cyfnod amser o'r fath yn annigonol at ddibenion cynnal dadansoddiad cynhwysfawr o'r cynigion a amlinellwyd yn y Model Gweithredu, y mae sawl un ohonynt yn gorgyffwrdd â meysydd cyfrifoldeb datganoledig. At hynny, cawsom ein siomi unwaith eto gan y rôl adweithiol a chyfyngedig a gynigiwyd inni wrth ddatblygu'r Model Gweithredu, yn hytrach na gallu cyd-ddylunio telerau trefn ffiniau ar ôl y cyfnod pontio a fyddai wirioneddol ar sail y DU gyfan. Serch hynny, cafodd ein timau polisi gyfle i roi eu barn ar y newidiadau diweddaraf i'r Model Gweithredu, ac roeddem yn falch bod ein cydweithwyr yn Cyfoeth Naturiol Cymru wedi gallu gwerthuso goblygiadau'r trefniadau arfaethedig o safbwynt mwy gweithredol. Cafodd yr ymatebion hyn eu coladu gan y tîm canolog a'u trosglwyddo trwy'r dulliau perthnasol yn Defra; rydym bellach yn aros i'r Model Gweithredu gael ei gyhoeddi i asesu i ba raddau y cafodd ein cyfraniadau eu cynnwys.

## **Gwaith cynllunio diwedd y cyfnod pontio Llywodraeth Cymru**

Yn ogystal â gwaith ar y cyd ar brosiectau'r DU gyfan rydym hefyd wedi bod yn datblygu camau gweithredu penodol i Gymru i helpu i reoli ein heconomi, ein cymunedau a'n gwasanaethau cyhoeddus hyd diwedd y cyfnod pontio. Er y bydd llawer o'r gweithgarwch hwn yn gyfarwydd i'r Pwyllgor o'r cynllun gweithredu ar gyfer ymadael heb gytundeb a gyhoeddwyd y llynedd, mae'n bwysig tynnu sylw at ddau ffactor arwyddocaol sy'n newid y gofynion cynllunio ar gyfer diwedd y cyfnod pontio o'i gymharu â chynllunio ar gyfer ymadael heb gytundeb yn 2019.

Yn gyntaf, p'un a gyrhaeddir cytundeb ar berthynas y DU â'r UE yn y dyfodol ai peidio, fe ddarparodd y Cytundeb Ymadael rai mesurau diogelu pwysig gan gynnwys mesurau'n ymwneud â hawliau dinasyddion sy'n golygu bod y risgiau y bydd niferoedd mawr o ddinasyddion y DU yn dychwelyd i'r DU yn llawer llai. Mae hyn yn golygu nad yw llawer o'r camau a fyddai wedi bod yn angenrheidiol yng nghyd-destun cynllunio at sefyllfa ymadael heb gytundeb y llynedd bellach yn rhan o'n cynlluniau ar gyfer diwedd y cyfnod pontio.

Yn ail, mae COVID-19 wedi cael effaith ddigynsail ar gymdeithas, yr economi a gwasanaethau cyhoeddus. O ganlyniad, mae llawer o'r camau ymadael heb gytundeb sydd â'r nod o liniaru'r dirywiad economaidd a ragwelir ac amddiffyn cymunedau sy'n agored i niwed rhag effaith ymadael heb gytundeb y llynedd eisoes wedi'u defnyddio fel rhan o'r ymateb i COVID-19.

Gan adlewyrchu'r amgylchiadau rydym yn disgwyl eu hwynebu ar ddiwedd y cyfnod pontio, rydym wedi nodi amryw o gamau gweithredu penodol i Gymru sy'n debygol o fod eu hangen yn ychwanegol at yr ymyriadau sydd ar waith ar draws y DU. Bydd angen rhaglen o gamau gweithredu i adlewyrchu natur unrhyw gytundeb rhwng Llywodraeth y DU a'r UE ar y berthynas yn y dyfodol ac ategu polisi presennol Llywodraeth Cymru gan gynnwys gwaith adfer yn dilyn COVID-19. Bydd adroddiad pellach ar y gwaith hwn yn cael ei gyhoeddi yn hwyrach eleni.

## **Deddfwriaeth**

Fel y nodais yn gynharach eleni, bydd angen llawer iawn o is-ddeddfwriaeth erbyn diwedd y cyfnod pontio. Mae COVID-19 hefyd wedi cael effaith fawr ar y maes gwaith hwn.

Fodd bynnag, yn seiliedig ar yr amcangyfrif diweddaraf sydd gennym o offerynnau statudol Llywodraeth y DU mewn meysydd datganoledig yn ymwneud â threfniadau pontio'r UE, yn arbennig yn ymwneud â chywiriadau pellach i gyfraith yr UE a ddargedwir, ac ar gyfer gweithredu'r Cytundeb Ymadael a Chytundeb Gwahanu AEE/EFTA a'r Cytundeb ar

Hawliau Dinasyddion Swisaidd, bydd angen cydsyniad ffurfiol ar gyfer tua 45 o offerynnau statudol y DU drwy ohebiaeth â Gweinidogion Cymru.

Mae amserlenni bras yn cael eu diwygio gan Lywodraeth y DU ac rydym wedi ceisio sicrwydd na fydd y rhaglen yn cael ei chywasgu ymhellach tua diwedd y flwyddyn.

Mae gennym lawer llai o sicrwydd o ran y ddeddfwriaeth i weithredu cytuniad posibl ar y berthynas â'r UE yn y dyfodol ac ar gyfer Cytundebau Masnach Rydd gyda thrydydd gwledydd. Mae ansicrwydd hefyd ynghylch Offerynnau Statudol yn ymwneud â Phrotocol Iwerddon/Gogledd Iwerddon. Rydym yn dal i bwysu am ragor o fanylion gan Lywodraeth y DU o ran sut y gellir pasio'r holl ddeddfwriaeth angenrheidiol erbyn diwedd mis Rhagfyr.

Mae darparu'r ddeddfwriaeth angenrheidiol yn llwyddiannus yn mynnu dull gweithredu, neu o leiaf yn mynnu dealltwriaeth, ar draws y DU, ac ni ellir cyflawni hyn heb gydweithrediad Llywodraeth y DU.

Amcangyfrifir ar hyn o bryd bod tua 30 o offerynnau statudol Cymru i'w gwneud i gyflawni cywiriadau pellach a gweithredu'r Cytundeb Ymadael, cytundebau perthnasol, a threfnau domestig ar ôl y cyfnod pontio, er y gall hynny newid yn dilyn trafodaethau pellach ynghylch Protocol Iwerddon/Gogledd Iwerddon. Fel gyda'r rhaglen flaenorol ar gyfer cywiro offerynnau statudol, bydd nifer ohonynt yn ddibynnol ar yr hyn sydd wedi'i gynnwys yn neddfwriaeth y DU ac felly bydd yr amseru wedi'i effeithio gan ddatblygiadau mewn mannau eraill.

Edrychaf ymlaen at drafod manylion ein gwaith parodrwydd gyda chi ar 17 Medi.

Yn gywir,



**Jeremy Miles AS/MS**

Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Pontio Ewropeaidd  
Counsel General and Minister for European Transition